

ÚVOD

Učebnice Angličtina pro studenty MFF UK není souhrnným pojednáním o charakteristikách odborného textu či snad diskursu matematické angličtiny. Jedná se o doplňkový materiál, který má studentům pomoci rozvíjet cizojazyčné řečové dovednosti (produktivní i receptivní) za použití textů z oblasti elementární a vyšší matematiky. Učebnice si rovněž klade za cíl seznámit studenty s vybranými oblastmi jazykového systému odborného matematického textu, zejména se specifiky anglické matematické terminologie a vybranými gramatickými jevy.

První část učebnice se věnuje jazyku akademickému. Každá lekce obsahuje úvodní texty, které byly excerpovány z autentických zdrojů a seznamují studenty s přirozenou povahou anglického matematického textu. Texty byly vybrány tak, aby studentům nečinila větší problémy jejich obsahová složka. Po osvojení příslušné terminologie by jim tedy měli porozumět a svou pozornost zaměřit na jazykové aspekty těchto textů. Gramatické jevy jsou doplněny podrobným výkladem s přihlédnutím ke specifickým matematickým vyjadřování. Příkladové věty byly čerpány z řady autentických matematických textů. Výklad je vždy doplněn mluvnickými a lexikálními cvičeními tak, aby si studenti mohli učivo vždy řádně procvičit. V odborném diskursu není důležité vyjadřovat se jen srozumitelně a přiměřeně plynule, jak jsou studenti zvyklí z předchozích stupňů vzdělávání. Na vysoké škole si klademe cíle vyšší. Odborníci musí dbát na přesnost (accuracy) a vhodnost (appropriacy) vyjadřování. Přesnost, jasnost, jednoznačnost a relativní úplnost vyjádření jsou konstituující funkce odborného stylu. Studenti se budou muset k odborným tématům nejen „nějak“ vyjádřit, ale budou muset své myšlenky formulovat dle zvyklostí profesionálů v daných oborech. To také znamená, že mnohdy budou muset potlačit některé své jazykové návyky (neformálnost vyjadřování) nebo emocionalitu sdělení.

Zvláštností učebnice je zejména skloubení různých metod a přístupů, které povedou k výše vytyčeným cílům. V každé lekci studenti naleznou cvičení čistě jazykové povahy, které se zaměřují na procvičení složek jazykového systému (mluvnice a lexika), ale zároveň cvičení povahy matematické. Jedná se například o slovní vyjádření symbolických matematických zápisů nebo dokonce řešení početních matematických úloh. Je nutno zde studentům připomenout, že účelem těchto cvičení není nalézt matematicky správné řešení takových cvičení. Je to samozřejmě žádoucí, nikoli však nezbytně nutné. Smyslem takových cvičení je si o matematických problémech povídat za použití cizího, v našem případě anglického jazyka. Pokud se tu a tam objeví v řešení chyba, lze ji využít k disputacím a k nácviku pro matematiky přirozené anglické konverzace. Apelujeme zde na studenty, aby v hodinách odborné angličtiny co nejvíce v cizím jazyce hovořili. I když jim to někdy možná připadá nedůležité a snad i zbytečné, nelze se jazyku bez aktivní mluvené produkce naučit (na rozdíl od matematiky, pro kterou je laboratoří především papír a pracovním nástrojem tužka).

Načrtnuté struktúře se vymyká pouze poslední sedmá lekce. Ta završuje první díl učebnice a studenti se v ní zaměří na rozvoj svých dovedností překladatelských. Účelem této lekce bude naučit se vyjadřovat vhodně v rámci komunikačních funkcí charakteristických pro odborný matematický diskurs, například správně formulovat definice, matematické věty a jejich důkazy. Úvodní text je proto doplněn svým zrcadlovým překladem. Studenti zde naleznou zásobník frází rozdělený dle výše zmíněných funkcí a jejich českých ekvivalentů. Všechna cvičení jsou v této kapitole založena na metodě kontrastivní, tedy na vzájemném srovnání češtiny a angličtiny. Zvláštní pozornost je věnována překladu gramatických kategorií, které pro češtinu nejsou typické, ale v anglickém textu se hojně objevují. Jedná se

především o užití všudypřítomného pasíva a kondenzačních prostředků (infinitivu, gerundia a participia). Autoři učebnice věří, že studenti si uvědomí složitost procesu překládání a zároveň objeví i jeho krásu. V souladu s funkčním paradigmatem doporučujeme studentům, aby se v dalším studiu zbavili tyranie doslovného překladu. Je nutno mít na paměti, že při převodu cizojazyčného kódu nezachováváme nutně jen formu a obsah původního sdělení, ale především jeho komunikační funkci.

Druhá část učebnice se zaměřuje na jazykové prostředky, které by si studenti měli osvojit, pokud chtějí uspět na dnešním nekompromisně konkurenčním pracovním trhu. Tato část se zaměřuje na rozvoj praktických jazykových dovedností. Studenti se naučí psát životopis a průvodní dopis. Naleznou zde užitečné informace a četné rady k tvorbě prezentací v anglickém jazyce nebo pro popis grafů a statistik. V závěru učebnice studenti naleznou přehled matematické notace a její slovní vyjádření, důležité zkratky a akronyma, řeckou abecedu a anglosaský systém měř a vah.

Na závěr bychom rádi popřáli studentům, aby se jim s knihou dobře pracovalo. Věříme, že učebnice splní svůj účel a poskytne studentům dostatek příležitostí a impulzů tak, aby na Matematicko-fyzikální fakultě UK rozvinuli dostatečně své jazykové dovednosti a to i v oblasti natolik specifické, jakou je anglický matematický diskurs.

Autoři